

تصاویری واقعی از مشهد ۱۷۲ سال قبل

مروری بر گزارش مصوّر «لوئیجی پشه»، نظامی و عکاس ایتالیایی از مشهد و نواحی اطراف آن که اندکی پس از شهادت امیر کبیر در دی ماه سال ۱۲۳۰ برداشته شده است

عاملی که باعث شد ناصرالدین شاه به او مأموریت دهد تا از ابنیه تاریخی ایران تصاویری تهیه کند. این تصاویر، بین سال‌های ۱۸۵۱ تا ۱۸۵۴ م / ۱۲۳۰ تا ۱۲۳۳ ش از ماکن تاریخی کشور م بار داشته‌شد و یکی از گران بهاترین گنجینه‌های تصویری تاریخ ایران محسوب می‌شود. آلبوم نخست این مجموعه، در آوریل سال ۱۸۵۵ / فروردین سال ۱۲۳۴، به ناصرالدین شاه تقدیم شد و آلبوم دوم وی، چند سال بعد سر از دربار پروس درآورد و نقش بسیار مهمی در معرفی آثار تاریخی و فرهنگ ایرانی به اروپا داشت. لوئیجی پشه در ۲۷ نوامبر سال ۱۸۶۴ / ۱۲۴۷ در تهران درگذشت. او از درگورستان مسیحیان، واقع در دروازه دولاب، کنار مزار همسرش، دفن کردند. پشه هنگام مرگ، درجه سرهنگی داشت و ۳۶ سال از عمرش می‌گذشت. آثار عکاسی آماطور او از بناهای تاریخی ایران، در سال ۱۸۶۷ م / ۱۲۴۶ ش، سه سال بعد از مرگ پشه، در نمایشگاه جهانی عکس هریس (در انگلستان) در معرض دید عموم قرار گرفت و برنده جایزه افتخاری این نمایشگاه شد.

جواد نوآیان رودسری - یکی از ارزش‌های بزرگ امیر کبیر، ایجاد مدرسه‌ای به شیوه نوین در ایران و تحصیل جوانان ایرانی در آموزشگاه‌های وطنی بود. میرزا تقی خان با چنین نیتی به مسیو جان داوود، نماینده دولت ایران در اروپا دستور داد که تعدادی معلم اروپایی را برای تدریس در مدرسه‌ای که ابتدا «*گالماتییه*» و بعدها «*دارالفنون*» نام گرفت، استخدام کند. طبق طرح امیر کبیر، این معلمان نباید از اتباع انگلیس یا روسیه تزاری می‌بودند؛ شیوه‌ای که او برای جلوگیری از گسترش نفوذ این دولت‌های استعماری صاحب منافع در ایران، به لایه‌های اجتماعی آنان و فرهیخته کشور داشت. هر چند عمر صدارت میرزا تقی خان به افتخار دارالفنون پرداخته‌اند و اوسر انجام‌دهنده‌ی تدبیر، در میانه‌ی سال ۱۲۳۰، در حمام فین کاشان به شهادت رسید، اما دارالفنون، در حضور معلمانی اروپایی، با تابعیت عموماً اتریشی، در ششمین ماه سال ۱۳۲۰ (حدود ۱۴ روز قبل از شهید شدن امیر کبیر) افتتاح شد و به فاصله چند ماه، معلمانی از کشورهای فرانسه و آلمان، به جمع استادان دارالفنون افزوده شدند؛ یکی از این افراد «*لوئیجی پشه*» بود؛ یک صاحب منصب ایتالیایی که در جنگ‌های دوره ریبالدی حضور مؤثری داشت و البته برخی معتقدند که ورود وی به ایران، یک سال قبل از تأسیس دارالفنون اتفاق افتاد. او مدتی را در عثمانی به تدریس فنون نظامی مشغول و با فرهنگ شرقی آشنا بود و می‌توانست به زبان‌های یونانی، ترکی و فارسی نظام عمل کند. شاید به همین سبب، وی را برای تدریس در رشته نظام، به طور اختصاصی آموزش نیروهای پیاده، به ایران دعوت کردند.

■ لوئیجی، عکاسی آماتور از ناپل

لوئیجی پشه در سال ۱۸۲۸ م / ۱۲۰۷ م، در ناپل ایتالیا به دنیا آمد؛ بنابراین، هنگام ورود به ایران جوانی ۲۳ ساله بود. این مسئله نشان می‌دهد که او در ارتش ایتالیا سابقه چندانی نداشته و احتمالات تحصیلات وی و البته تابعیت ایتالیایی اش، نظر کارگزاران دولت ایران را جلب کرده است. او نیز، مانند آنتونیو جیانوزی، نظامی دیگر ایتالیایی، که به ایران آمد و مدتی به آموزش نیروهای ارتش مشغول بود، به علاقه فراوانی به عکاسی داشت. پشه یک عکاس مشهور و محسوب می‌شد که توانایی ویژه‌ای در گرفتن عکس از بناهای تاریخی داشت.

مشهد در عکس‌های «پشه»

بخشی از آثار عکاسی لویجی پشه، مربوط به مشهد در دهه ۱۳۳۰ خورشیدی است. هر چند که از تاریخ دقیق این تصویر برداری اطلاعی نداریم، اما عکس‌های لویجی، از نظر تاریخی، متصل به دوران صدمه امیر کبیر هستند و کمی اعضای، نمایی واقعی از این دوره تاریخی را پیش روی مخاطب قرار می‌دهند. تعداد این عکس‌ها دقیقاً مشخص نیست و حتی برخی از آثار او را به عنوان تصویر برداری‌های آنتونیو جیانوزی منتشر کرده‌اند. در صفحه پیش روی شما، ۱۰ تصویر فوق‌العاده زیبا از شهر مشهد و اطراف آن که توسط لویجی پشه، بین سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۳ ش بر داشته شده است، وجود دارد و تصاویری که می‌تواند در شناخت مشهد قدیم برای نسل امروز، مؤثر باشد. برای درک اهمیت این عکس‌ها، باید به تاریخ برداشتن آن‌ها توجه کنید؛ اگر ملاک و مبداء تاریخی برداشتن این عکس‌ها را سال ۱۲۳۰ ش قرار دهیم، این تصاویر ۱۷۲ سال عمر دارند و حکایت مشهد در دورانی کاملاً متفاوت را روایت می‌کنند؛ سال‌های آغازین دوران سلطنت ناصرالدین‌شاه و اندکی پس از شهادت میرزاقی‌خان امیر کبیر را.

بخشی از برج باروی مخروبه تابران
توس؛ این بارو به طول هفت کیلومتر،
اطراف شهر تابران را احاطه کرده بود

امروزه بخش‌هایی از این دیوار، در برخی نقاط به چشم می‌خورد، اما از برجی که در تصویر می‌بینید، اثری نیست. قسمت‌هایی از بارو در ورودی تابران، بازسازی شده و در معرض دید عموم است.

تصویری منحصر به فرد از بنای
شنب سبز «مشهد که امروزه در
خیابان آخوند خراسانی (خیابان
کامی قدیم) قرار دارد. اصل بنا،
به دوره صفوی است و با وجود
که مزار ام‌تعلق به میرزا محمد
زمن مشهدی می‌دانند، درباره
صالت این انتساب تردیدهایی
وجود دارد.

تصویری جذاب از نمای غربی صحن نو؛ پوشش کف صحن، ایوان شمالی مسجد گوهر شاد در سمت چپ، دروازۀ ورودی صحن عتیق (انقلاب) در صحن راست که امروزه روی آن بنای نقاره‌خانه قرار دارد و نیز، نمایی از ایوان پشت‌بنای صحن که بعدها تخریب شد و به‌رواق‌های داخلی پیوست. از نکات مهم این تصویر است.

دور نمایی از مزار خواهر ربیع بن خثیم، مشهور به خواهر ربیع در محل شهر نوغان قدیم. این بنا در دوره صفویه ساخته شد. بعدها با دفن فتحعلی خان - یکی از اجداد دودمان قاجار که توسط نادر شاه به قتل رسید - در این مکان، سلسله قاجاریه توجه ویژه‌ای به بنای خواهر ربیع کرد و در ترمیم آن کوشید.

تصویری فوق العاده از صحن عتیق و نهر نادری جاری در آن دروازه رو به رو، امروزه به دروازه ساعت مشهور است و روی آن ساعت نصب شده. بام‌های پوشیده از خار، یکی از نکات ویژه این تصویر است همچنین نمای سقاخانه و حوض‌های چهار گانه اطراف آن

عکسی بسیار جذاب از مسجد شاه یا مسجد ۷۲ تن واقع در انتهای بازار فرش مشهد و مجاورت حمام مشهور مهد یقلى بیگ (اندرزگو ۱۳) که امروزه مرمت شده است. این بنا، اصالتاً مسجد نیست بلکه مقبره امیر غیاث‌الدین، از امرای عهد تیموری است که احتمالاً یکی از پنج قبر موجود در سرداب، از آن اوست.

صحن نو (صحن آزادی) و ورودی روضه منوره در حرم مطهر.
ایوان روبه‌رو در تصویر، همان ایوانی است که بعدها در دوره
ناصرالدین شاه، طلا شد و ایوان ناصری نام گرفت. صحن نو، در
دوره فتحعلی شاه و روی باغی موسوم به باغ ایلخانی بنا شد و در
ادوار بعدی، به تدریج آن را کامل و تزئین کردند.

تصویری از گورستانی بزرگ در شهر مشهد. دور نمای درختان در افق عکس و جهت قرار گرفتن قبرها، این احتمال را تقویت می کند که عکس مذکور، تصویری از گورستان مشهور قتلگاه باشد که در ضلع شمالی حرم رضوی، در مکان فعلی ورودی طبرسی حرم مطهر قرار داشت.

عکسی از بقعه هارونیه در بیش از ۱۷۰ سال قبل، بنایی در توس و نزدیکی آر امگاه فر دوسی که امروزه بازسازی شده و به عنوان زندان هارون هم مشهور است، اما این بنا ربطی به عصر خلافت هارون بن ابی طالب اصل بنا، مربوط به دوره یلخانی و احتمالا، خانقاه بوده است.

نمایی که در توضیحات سایت‌های عکاسی ایتالیایی و انگلیسی، با عنوان آر امگاه نادر شاه شناخته می‌شود، اما برخی از کارشناسان تاریخ مشهد، مانند مهدی سیدی، معتقدند که این تصویر، نمایی از نهر نادری، در بخش پایین خیابان شهر مشهد است. نظری که البته شایسته بررسی است.

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله ای همزمان با ارزیابی کیفی (یکپارچه) (نوبت اول)

- توضیح:** ۱۰۲۱:۴۰۲۰
 ۱. **موضوع:** اسبب گذاری در محل عبور خطوط لوله از جاده های دسترسی به خطوط هوایی برق و خطوط خانگیوان.
 ۲. **تأیید انجام کار:** استان خراسان رضوی، منطقه عملیاتی خانگیوان سرخس، به مدت ۷ ماه شمسی.
 ۳. **مکان مناقصه گزرا:** مشهد، بلوار خیام، بلوار ارشاد، خیابان مهندس، نبش مهندس ۶، پلاک ۱۸.
 ۴. **مدارای نفت و گاز شرق.**
اقصه گر:
 ۵. **نوع شخصیت حقوقی:** کد اقتصادی و زمینه سامه ملی.
 ۶. **توانائی مالی،** تجربه و تخصص در زمینه موضوع قرارداد.
 ۷. **گواهی نامه صلاحیت انجام کار** معتبر حداقل ۵ بینه رشته آیینیه و ساختمان از سازمان برنامه و بودجه.
 ۸. **ن گواهی نامه تأیید صلاحیت ایمنی** معتبر صادره از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.
 ۹. **تقدیم ضمانت نامه بانکی** شرکت در فرآیند ارجاع کار (منقصه) به مبلغ ۱۳۲,۷۰۰,۰۰۰ ریال (و ۲۱۲,۷۰۰,۰۰۰ ریال)
 ۱۰. **محل از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)** به آدرس WWW.SETADIRAN.IR
 ۱۱. **دوره ایست امتحان** در صورت عدم عضویت قبلی در سامانه مذکور، مراحل ثبت نام در دریافت الکترونیکی را جهت شرکت در فرآیند از طریق سایت سامانه محقق سازند.
 ۱۲. **ایست استعمال از رایزی کیفی و اسناد مناقصه در سامانه ستاد** بازگرای شده است.
 ۱۳. **ایست استعمال از رایزی کیفی مناقصه** گران در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۳۱ ساعت ۰۸:۰۵ در محل آدرس **نشود** خواهد شد.
 ۱۴. **پیشنهادهات مناقصه** گران تأیید صلاحیت شده، متعاقباً (و با اطلاع و رسانی قبلی) در محل آدرس **نشود** خواهد شد.
 ۱۵. **مستفایان** میبوتاند با تلفن های ۳۱۹ و ۳۷۲۳۱۸-۰۵۱ تماس حاصل نمایند.
 ۱۶. **ایست استعمال در پایگاه اطلاع رسانی مناقصات** ۵۲۱۴۲۴۴۴ می باشد.

مومی شرکت بهره برداری نفت و گاز شرق

[illegible][illegible]

صفحه آرایي

واحد صفحه آرایي روزنامه خراسان سفارش مي پذيرد

لوگو

گريد

اينفوگرافيك

كتاب

ويژه نامه

مجله

روزنامه

layout@khorasannews.com

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

[illegible]

سازمان همیاری شهرداری های خراسان شمالی

$$g/\backslash \varphi \cdot \varphi \cdot \varphi \cdot \backslash \Lambda$$

ش/١٤٠٢٠٤٠٠٦